

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15.04.1998
KOM(1998) 237 endelig udg.

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Operationelle konklusioner

Den regionale approach over for landene i Sydøsteuropa:

Opfyldelsen af betingelserne i Rådets konklusioner af 29. april 1997

Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Forbundsrepublikken Jugoslavien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Albanien

INDLEDNING

Som led i den regionale approach over for landene i Sydøsteuropa¹ fastlagde Rådet, hvilke politiske og økonomiske betingelser² disse lande skulle opfylde som grundlag for en sammenhængende og gennemsigtig politik til udvikling af de bilaterale forbindelser med disse lande på områderne handel, finansiel bistand og økonomisk samarbejde samt de aftalemæssige forbindelser.

Nærværende konklusioner fra Kommissionen ledsages af en faktuel rapport³, som omhandler Bosnien-Hercegovinas, Kroatiens, Forbundsrepublikken Jugoslaviens, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens og Albanien opfyldelse af disse betingelser. For hvert lands vedkommende har kontrollen med opfyldelsen fundet sted på følgende områder: demokratiske principper, menneskerettigheder og retsstatsprincipper, respekt for og beskyttelse af mindretal, markedsøkonomiske reformer, regionalt samarbejde⁴ og i fornødent omfang opfyldelse af de betingelser, der er fastsat i Dayton- og Erdut-aftalerne og på Rådets møder i Sintra og Bonn til fremme af fredsprocessen.

Skønt der er gjort fremskridt på visse områder, har nogle landes indsats på andre områder såsom demokratiske reformer, respekt for menneskerettighederne og mindretallenes rettigheder, økonomiske reformer og regionalt samarbejde ikke været tilfredsstillende. Desuden er det nødvendigt med forbedringer på områderne flygtninges og internt fordrevnes tilbagevenden til deres hjemstavn, samarbejde med Den Internationale Krigsforbryderdomstol for Det Tidligere Jugoslavien, gennemførelse af fredsaftalerne (f.eks. skal aftalerne med regionerne i Bosnien-Hercegovina gøres forenelige med Bosnien-Hercegovinas forfatning, ligesom der skal oprettes velfungerende fælles institutioner i Bosnien-Hercegovina), problemet med Østslavonien for Kroatiens vedkommende og indførelsen af en konstruktiv dialog med Kosovo-albanerne for Forbundsrepublikken Jugoslaviens vedkommende.

Kommissionen har derfor i øjeblikket draget den konklusion, at de nuværende forbindelser med de lande, der er omfattet af den regionale approach, bør opretholdes, dvs. at der ikke skal finde nogen udbygning sted af den autonome handelsordning (over for Forbundsrepublikken Jugoslavien) eller af Phare-programmet (over for Kroatien eller Forbundsrepublikken Jugoslavien), og at der ikke skal indledes forhandlinger om samarbejdsaftaler (med Bosnien-Hercegovina, Kroatien eller Forbundsrepublikken Jugoslavien).

¹ Rådets (almindelige anliggender) konklusioner af 26. februar 1996 efterfulgt af en beretning fra Kommissionen om fælles principper for de fremtidige aftalemæssige forbindelser med visse lande i det sydøstlige Europa, *Rapport til Rådet og Europa-Parlamentet fra Kommissionen* (KOM(96) 476 endelig udg. af 2.10.1996).

² Rådets (almindelige anliggender) konklusioner af 29.4.1997.

³ *Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene: Den regionale approach over for landene i Sydøsteuropa: Opfyldelsen af betingelserne i Rådets konklusioner af 29. april 1997: Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Forbundsrepublikken Jugoslavien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Albanien* [SEK(98)586 af 30.3.1998].

⁴ Der henvises til *Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene: Anden rapport om de økonomiske forbindelser mellem de sydøsteuropæiske lande, der er omfattet af EU's regionale approach* SEK(98)381 af 27.2.1998, der vedrører udviklingen i 1997.

KONKLUSIONER

På grundlag af de faktuelle oplysninger i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene om de pågældende fem landes opfyldelse af betingelserne i Rådets konklusioner af 29. april 1997 [SEK(98) 586 af 30.3.1998] er Kommissionen nået til følgende konklusioner.

Første del

1. Bosnien-Hercegovina

1.1. Samlet vurdering

Der er sket fremskridt med hensyn til demokratisering og menneskerettigheder, omend det har været nødvendigt med et betydeligt pres fra verdenssamfundets side. Meget mangler dog stadig at blive gjort. Hovedvægten skal lægges på private ejendomsrettigheder (i forbindelse med fri bevægelighed og flygtninges/internt fordrevnes tilbagevenden) og et helt uafhængigt offentligt fjernsyn.

Skabelsen af en markedsøkonomi skrider frem, dog ikke uden vanskeligheder, men der er konstateret en tydelig mangel på fremskridt i udarbejdelsen af en lovgivningsramme. Betingelserne for en vellykket afslutning af de igangværende forhandlinger med IMF og andre internationale finansielle institutioner skal opfyldes hurtigt, hvis en alvorlig begrænsning af det videre økonomiske fremskridt skal undgås. Privatiseringen er i meget høj grad blevet påvirket af politiske overvejelser.

Overholdelsen af Dayton-aftalerne har været fragmentarisk, idet der er konstateret overskridelser af frister og en klar modvilje fra parternes side mod at overholde visse forpligtelser, dog ikke inden for "High Representatives" beføjelser. Hvis der skal blive tale om varig fred i området, skal der være fri bevægelighed for borgerne, som også omfatter flygtninges tilbagevenden og bosættelsesret, og en målsætning om fortsat forsoning mellem de etniske grupper. Disse mål mangler endnu at blive ført ud i livet, omend der i de seneste måneder er gjort betydelige fremskridt.

Udnævnelsen af den nye regering i Republika Srpska, som ønsker at respektere Dayton-processen og tillægger det økonomiske fremskridt og flygtningenes tilbagevenden høj prioritet, er et meget vigtigt skridt fremad.

1.2. Operationelle konklusioner

I øjeblikket nyder Bosnien-Hercegovina som følge af den forbedrede respekt for de grundlæggende demokratiske principper og menneskerettighederne fortsat godt af de **autonome handelspræferencer**, som Det Europæiske Fællesskab indrømmer. Landet vil kun blive ved med at nyde godt heraf, hvis der fortsat sker fremskridt på disse områder.

I overensstemmelse med Rådets konklusioner af 29. april 1997 begrænses **Phare**-bistanden til Bosnien-Hercegovina til projekter til direkte støtte for fredsaftalerne, så længe Bosnien-Hercegovina ikke opfylder de relevante betingelser for, at der kan ydes fuld Phare-bistand. Bosnien-Hercegovina er i øjeblikket berettiget til genopbygningsbistand under Phare-programmet til sikring af genopbygning, opbygning af institutioner og flygtninges tilbagevenden. Den seneste politiske udvikling i Republika Srpska har gjort det muligt at tildele dette område en voksende andel. Det vil være afgørende for en gradvis udvidelse af Phare-programmerne, at landet og dets regioner opfylder de relevante betingelser.

Det er endnu for tidligt at indlede forhandlinger om en **samarbejdsaftale** med Fællesskabet.

2. **Kroatien**

2.1. **Samlet vurdering**

Der har i de seneste uger været afgivet mange erklæringer om Kroatiens opbakning bag de europæiske normer og mål, fremskridtene med hensyn til flygtningenes tilbagevenden og ønsket om at byde borgere fra alle etniske samfund velkommen, gennemførelsen af Dayton-aftalerne, den demokratiske reform og forsoningen.

I praksis har fremskridtet imidlertid *ikke* levet op til tilsagnene. Det er nødvendigt med øget respekt for de grundlæggende menneskerettigheder og mindretalenes rettigheder og større engagement i anvendelsen af demokratiske processer. Der er visse nøgleområder, hvor en lang række forhold kunne have ændret konklusionerne, hvis de indgåede forpligtelser havde været overholdt, før denne rapport blev udarbejdet; det gælder f.eks. reformen af den statslige radio- og fjernsynsstation (ved skabelse af større afstand mellem HRTV og regeringen og regeringspartiet og skabelse af mulighed for alternative nationale fjernsynsstationer), ejendomsspørgsmålene (den lovede reform af loven om midlertidig overtagelse og forvaltning af særlig ejendom), flygtningenes tilbagevenden (for hvis vedkommende der afventes konkrete forslag og længe har været tilbudt bistand) samt klarlæggelsen af loven om amnesti. Regeringen skal overbevise landets egne kroatiske serbere om, at de trygt kan blive i Kroatien uden frygt for chikane eller intimidering, overbevise flygtningene om, at de trygt kan vende tilbage og opholde sig i landet, og gøre lokale myndigheder og enkeltpersoner opmærksomme på, at forsoningen skal gennemføres på alle niveauer; myndighederne i Zagreb er ikke ansvarlige for individuel chikane eller intimidering, men har i høj grad et ansvar eller medansvar for, at der skabes forudsætninger for, at dette sker (ved handling eller undladelse).

2.2. **Operationelle konklusioner**

Ligesom det er tilfældet for de øvrige lande, der er omfattet af den regionale approach, har Kroatien reelle muligheder for at føre sine målsætninger ud i livet. Dette kræver imidlertid opfyldelse af de relevante betingelser, der er et anliggende, som fuldt ud er under landets kontrol. Uden et klart engagement og en klar opfyldelse af forpligtelserne i Dayton- og Erdut-aftalerne, en etnisk forsoning og en demokratisk reform lægger Kroatien alvorlige hindringer i vejen for sine chancer for at føre sine europæiske ambitioner ud i livet.

I øjeblikket nyder Kroatien godt af de **autonome handelspræferencer**, som Det Europæiske Fællesskab indrømmer. Medmindre Kroatien gør fremskridt med hensyn til de relevante kriterier og undgår at gøre tilbageskridt i sin opfyldelse af betingelserne, kan der sættes et stort spørgsmålstejn ved berettigelsen af disse fordele.

På trods af positive erklæringer fra de kroatiske myndigheder i de seneste måneder er det Kommissionens bestemte opfattelse, at Kroatien i øjeblikket *ikke* opfylder de relevante betingelser for, at der kan blive tale om noget yderligere fremskridt i landets forbindelser med Fællesskabet, navnlig en (blot partiel) ophævelse af suspensionen af dets berettigelse til **Phare**-støtte. Det er derfor også for tidligt at indlede forhandlinger om en **samarbejdsaftale**.

3. Forbundsrepublikken Jugoslavien

3.1. Samlet vurdering

Billedet er blandet, idet udviklingsforløbene i de to republikker, som Forbundsrepublikken Jugoslavien består af, har været indbyrdes uoverensstemmende.

Resultaterne af de forskellige valg i **Serbien** i andet halvår 1997 førte nødvendigvis til forstærkede kontakter mellem præsident Milosevics parti og i hvert fald visse dele af oppositionen. Men de øvrige mangler på demokratifronten, som blev fastlagt i Gonzales-rapporten fra december 1996, er fortsat stort set uændrede. Der er ikke sket nogen fremskridt med hensyn til udøvelsen af visse grundlæggende menneskerettigheder. Selv om det til en vis grad erkendes, at det er nødvendigt med en markedsøkonomisk reform, og der er taget visse indledende skridt i den retning, er der ikke gjort nogen større indsats for at sikre den konkrete gennemførelse, og der er fortsat ikke tale om noget troværdigt engagement i en reform. Selv om der er gjort en vis positiv indsats med hensyn til udnævnelsen af en regering i Republika Srpska, er der ikke sket nogen generel forbedring i henseende til Dayton-forpligtelserne. Der har fundet en markant forringelse sted af beskyttelsen af menneskerettighederne og mindretallets rettigheder blandt **Kosovo**-albanerne, og der er sket mange sammenstød under de seneste politiaktioner. Selv om der i næsten hele den af rapporten omfattede periode ikke er sket nogen fremskridt i Kosovo, har de seneste ugers massive internationale pres givet sig udslag i visse tegn på bevægelse med hensyn til uddannelsesaftalen og dialogen.

I **Montenegro** har udnævnelsen af Djukanovic derimod ført til visse tegn på et øget engagement i demokratiske reformer, selv om det endnu er for tidligt at foretage en endelig vurdering. Der er visse tegn på fremskridt med hensyn til grundlæggende menneskerettigheder og mindretalsrettigheder og økonomisk reform, ligesom udsigterne for det regionale samarbejde med nabostaterne er gode såvel i økonomisk som politisk henseende. Der er afgivet tilsagn om at bidrage til opfyldelsen og virkeliggørelsen af alle Dayton-forpligtelserne, herunder et fyldestgørende samarbejde med ICTY.

3.2. Operationelle konklusioner

Som følge af de seneste begivenheder i Kosovo har Den Europæiske Union fastlagt en **fælles holdning** (19. marts) om forskellige sanktioner, og hvis Forbundsrepublikken Jugoslavien ikke respekterer de internationale krav, vil Unionen gå ind for skærpede internationale foranstaltninger. Kommissionen vil træffe egnede foranstaltninger til at bidrage til virkeliggørelsen af denne fælles holdning.

Da Forbundsrepublikken Jugoslavien som helhed ikke opfylder betingelserne for optagelse i den **autonome handelsordning**, bl.a. som følge af manglende respekt for de grundlæggende principper for demokrati og menneskerettigheder, mener Kommissionen ikke, at Forbundsrepublikken Jugoslavien i øjeblikket skal medtages under denne ordning.

Hidtil har Forbundsrepublikken Jugoslavien som helhed ikke overholdt de relevante betingelser for berettigelse til at få del i **Phare**-programmet. Det er derfor også for tidligt at drøfte mulighederne for at indlede forhandlinger om en **samarbejdsaftale**.

Anden del

4. Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien

4.1. Samlet vurdering

Som helhed respekterer Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien de demokratiske principper og princippet om regionalt samarbejde og giver et troværdigt indtryk af at have engageret sig i en videreførelse af demokratiseringen og sikringen af et godt naboskab og samarbejdsbetonede forbindelser inden for regionen. Der kan konstateres et troværdigt engagement på områderne menneskerettigheder og retsstatsprincipper, respekt for og beskyttelse af mindretal samt markedsøkonomisk reform, men det er nødvendigt med yderligere fremskridt, navnlig på følgende områder: reform af den offentlige forvaltning inkl. retssystemet og håndhævelsen af love, undervisning til det albanske mindretal, mindretallets repræsentation i sikkerhedsstyrkerne, udvikling af den private sektor, herunder fremme af udenlandske direkte investeringer, samt banksektoren.

4.2. Operationelle konklusioner

Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien nyder allerede nu godt af regulær **Phare**-bistand og har aftalemæssig forbindelse med Det Europæiske Fællesskab via en **samarbejdsaftale**. Der vil fortsat blive ydet fællesskabsbistand til landet, navnlig i Phares regi, med henblik på at sikre yderligere fremskridt med hensyn til demokratisering, menneskerettigheder og retsstatsprincipper, respekt for og beskyttelse af mindretal, markedsøkonomisk reform og regionalt samarbejde. Det er vigtigt, at de aftalte programmer gennemføres fuldt ud. Kommissionen vil sammen med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens myndigheder undersøge, hvilke muligheder der foreligger for specielt via Phare at bidrage yderligere til at forbedre forbindelserne mellem de etniske grupper i landet. I sammenhæng hermed vil det blive overvejet at yde støtte til gennemførelsen af loven om det pædagogiske fakultet ved universitetet i Skopje.

Hvad angår de **aftalemæssige forbindelser** med Fællesskabet, skal samarbejdsaftalen og aftalen på transportområdet gennemføres fuldt ud. Afholdelsen af Samarbejdsrådets første møde den 20.-21. marts 1998 var et vigtigt skridt, og de arbejdsgrupper, der blev nedsat ved den lejlighed, vil danne en hensigtsmæssig ramme for videre forhandlinger på ekspertplan mellem parterne. Forbindelserne vil også blive udbygget på dette grundlag, bl.a. som led i den **politiske dialog**. Det vil på et senere trin blive overvejet eventuelt at forbedre forbindelserne mellem Fællesskabet og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien på grundlag af gennemførelsen af samarbejdsaftalen og Phare-bistanden og udviklingen i landet, bl.a. på de ovennævnte områder.

5. Albanien

5.1. Samlet vurdering

Efter den store krise i 1997 har den nye regering givet et troværdigt indtryk af at have engageret sig i øget stabilisering, genopretning og demokratisering af landet. Denne proces er indledt, men har været forholdsvis ujævn og står over for mange strukturelle problemer, som kan tilskrives tiden før krisen. Den nye regering har gjort fremskridt med hensyn til makroøkonomisk stabilisering, der skal videreføres og underbygges med et mellemfristet strukturreformprogram, hvorom der i øjeblikket føres forhandlinger med IMF. Der forventes en hurtig lukning af pyramidespillene. De første resultater med hensyn til institutioner og offentlig forvaltning er opmuntrende, men skal bekræftes. Den offentlige orden og sikkerhedsstyrkerne giver imidlertid stadig anledning til alvorlige betænkeligheder, og den politiske normalisering i landet lader stadig meget tilbage at ønske. Håndhævelsen af lovgivningen og en forbedring af de individuelle borgerrettigheder vil kræve en effektiv udbygning af retssystemet. Desuden er det nødvendigt med en forstærket indsats med hensyn til elektroniske medier. Princippet om regionalt samarbejde respekteres i tilfredsstillende omfang.

5.2. Operationelle konklusioner

Albanien vil fortsat nyde godt af bistand fra Fællesskabet, bl.a. inden for rammerne af **Phare**, med henblik på at sikre yderligere fremskridt på områderne stabilisering, genopretning og demokratisering i landet samt øget regionalt samarbejde. Det er vigtigt, at de aftalte programmer gennemføres, navnlig på områderne reform af den offentlige forvaltning, landbrug, generel infrastruktur og udvikling af lokalsamfund. Det er i den sammenhæng af stor betydning, at Albanien opfylder de nødvendige betingelser med hensyn til offentlig orden og sikkerhed. Det er desuden en forudsætning for stabiliserings- og genopretningsprocessen, at der fortsat gøres en betydelig indsats for at omlægge finanssektoren og stabilisere det politiske liv.

De **aftalemæssige forbindelser** med Fællesskabet er baseret på handels- og samarbejdsaftalen af 1992 og den dermed forbundne erklæring om **politisk dialog**. På Den Blandede Kommissions andet møde den 23.-24. marts 1998 blev der lagt stor vægt på en mere aktiv udnyttelse af denne aftale ved hjælp af årlige møder i Den Blandede Kommission og om fornødent regelmæssige møder i arbejdsgrupper. Det er bydende nødvendigt, at der gøres yderligere fremskridt, navnlig på det politiske og det økonomiske område, hvor der stadig konstateres store problemer, inden det kan overvejes at udbygge forbindelserne med Det Europæiske Fællesskab.

ISSN 0254-1459

KOM(98) 237 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

02 11 13 10

Katalognummer : CB-CO-98-263-DA-C

ISBN 92-78-35250-0

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer
L-2985 Luxembourg